

23. 1. 2019

ID: 108753

Exekuce a náklady řízení

V řízení o určení výše nákladů soudního exekutora po pravomocném zastavení exekuce (při nemožnosti aplikace ustanovení § 142 o. s. ř.) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 2880/2017-258, ze dne 14.5.2018)

Nejvyšší soud rozhodl v exekuční věci oprávněné JK Property s. r. o. se sídlem v P., zastoupené J.H., advokátem se sídlem v P., proti povinné Keilberg Meadows, a. s. se sídlem v P., pro 36 618 618,31 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 53 EXE 260/2014, o dovolání oprávněné proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. března 2017, č. j. 91 Co 57/2017-241, tak, že dovolání oprávněné se zamítá.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 2 pověřením ze dne 7. července 2014 č. j. 53 EXE 260/2014-95, pověřil soudní exekutorku JUDr. I.V., Exekutorský úřad v Benešově (dále jen „soudní exekutorka“), provedením exekuce na majetek povinné podle vykonatelného notářského zápisu sepsaného JUDr. M.K. dne 25. června 2010, sp. zn. N 302/2010, NZ 273/2010.

Usnesením ze dne 7. října 2016, č. j. 53 EXE 260/2014-111, Obvodní soud pro Prahu 2, exekuci na majetek povinné zastavil (výrok I.), žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení (výrok II.), přičemž ve vztahu k nákladům exekuce uvedl, že tyto je povinna nahradit soudní exekutorce oprávněná, výše nákladů exekuce přitom bude určena v samostatném usnesení (výrok III.).

V souladu se shora zmíněným Obvodní soud pro Prahu 2 usnesením ze dne 22. prosince 2016, č. j. 53 EXE 260/2014-200, výši nákladů exekuce, které je povinna soudní exekutorce uhradit oprávněná, určil na částku 2 128 148 Kč, skládající se z odměny soudní exekutorky ve výši 1 620 000 Kč, hotových výdajů ve výši 138 800 Kč a 21 % DPH z výše uvedených částek ve výši 369 348 Kč.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 9. března 2017, č. j. 91 Co 57/2017-241, k odvolání insolvenčního správce a oprávněné odvolání insolvenčního správce odmítl a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. prosince 2016, č. j. 53 EXE 260/2014-200, změnil tak, že náklady exekuce, které je povinna soudní exekutorce uhradit oprávněná na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 7. října 2016, č. j. 53 EXE 260/2014-111, činí 156 932 Kč a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ve vztahu k nákladům exekuce dospěl k závěru, že soudní exekutorce náleží odměna ve výši 3 000 Kč podle ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., neboť částka 39 000 000 Kč není vymoženým plněním ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., hotové výdaje ve výši 3 500 Kč (§ 13 odst. 1 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb.), k nimž dodal, že znalečné vyčíslené v usnesení soudu prvního stupně není součástí hotových výdajů, proto jej nepřiznal, cestovní výdaje понížil na částku ve výši 7 500 Kč, když původní cestovní výdaje převyšovaly náhradu podle § 13 odst. 6 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., a náhradu za ztrátu času přiznal toliko ve výši 1 500 Kč. Z výše uvedeného tudíž vyplývá, že náklady exekuce činí částku 129 696 Kč, protože soudní exekutorka je plátcem DPH, náleží jí i 21 % DPH ve výši 27 236 Kč. Náklady exekuce tedy jsou 156 932 Kč. K nákladům odvolacího řízení uvedl, že oprávněná ve svém odvolání požadovala změnu napadeného usnesení soudu prvního stupně, v níž by odvolací soud

vyslovil, že soudní exekutorce se přiznává náhrada nákladů exekuce toliko ve výši 7 865 Kč. Oprávněná tak měla ve věci částečný neúspěch a měla by soudní exekutorce nahradit náklady odvolacího řízení, pokud by jejich vynaložení bylo účelné (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 12. dubna 2016, sp. zn. I ÚS 3916/14).

Usnesení odvolacího soudu napadla oprávněná v rozsahu výroku, kterým odvolací soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok III.), dovoláním. Namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil její míru úspěchu ve věci a odkazuje na rozhodnutí Ústavního soudu, konkrétně pak stanovisko Pléna Ústavního soudu ze dne 12. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS st. 23/06, a usnesení Ústavního soudu ze dne 13. září 2016 sp. zn. III. ÚS 3777/15, podle nichž má soudní exekutor postavení účastníka řízení a je mu tak možné uložit povinnost nahradit jinému účastníku řízení náklady. Oprávněná ve svém odvolání proti usnesení soudu prvního stupně uvedla, že navrhuje určení odměny soudní exekutorky částkou 3 000 Kč, hotové výdaje ve výši 3 500 Kč, prokázané hotové výdaje a odpovídající DPH. Není tedy pravdou, že měla převážný neúspěch ve věci. V této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. května 2014, sp. zn. 28 Cdo 4425/2013. Odvolací řízení bylo iniciováno oprávněnou, ale jen proto, že se tato bránila proti soudem prvního stupně nesprávně určeným nákladům exekuce. Oprávněná v odvolacím řízení uspěla, když náklady exekuce byly soudní exekutorce sníženy, odvolací soud proto měl oprávněně přiznat podle míry úspěchu nárok na náhradu nákladů odvolacího řízení za soudní exekutorkou. Navrhuje proto, aby odvolací soud usnesení odvolacího soudu co do dovoláním napadeného výroku III. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2013 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí mimo jiné na vyřešení otázky procesního práva (týkající se aplikace ustanovení § 142 o. s. ř., tj. poměrování úspěchu/neúspěchu odvolatele, v odvolacím řízením, směřujícím toliko do výroku o nákladech exekuce), která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Dojde-li k zastavení exekuce, soud rozhodne nejen o povinnosti k náhradě nákladů v řízení o zastavení exekuce, ale je současně povinen rozhodnout o všech nákladech, které vznikly v průběhu celého řízení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2006, sp. zn. 20 Cdo 1756/2006). Při rozhodování o nákladech exekuce soud (event. soudní exekutor) nepostupuje podle ustanovení § 142 o. s. ř., nýbrž podle ustanovení § 89 věty první zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ex. řád“), které pouze doplňuje úpravu obsaženou v ustanoveních § 270 a § 271 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 52 odst. 1 ex. řádu (stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. února 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005, uveřejněné pod číslem 31/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Rozhodnutí o nákladech exekuce může být vydáno jak současně s usnesením o jejím zastavení, tak i v době po pravomocném zastavení exekuce, jako tomu bylo v projednávané věci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2014, sp. zn. 21 Cdo 2917/2014).

Ustanovení § 142 o. s. ř. upravuje rozhodování soudu o náhradě nákladů řízení a to podle míry úspěchu ve věci. Použití ustanovení § 142 o. s. ř. nepřichází v úvahu především tehdy, když zvláštní právní úprava stanoví odlišná pravidla pro rozhodování o nákladech řízení (viz § 270, § 271 o. s. ř., §

89 ex. řádu, § 23 zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních ve znění pozdějších předpisů - dále jen „z. ř. s.“, § 128, § 132, § 230, § 266 z. ř. s. apod.).

V projednávané věci odvolací soud o nákladech odvolacího řízení rozhodl s odkazem na zmiňované ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř., podle kterého „měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo“. Podle citovaného ustanovení soud při rozhodování o nákladech řízení postupuje jednak tehdy, pokud účastník měl ve věci toliko částečný, avšak převážný úspěch, v takovém případě mu soud přizná poměrnou část nákladů řízení proti účastníku, který měl ve věci převážně neúspěch (§ 142 odst. 2, část první), a dále pak tehdy, jestliže byl úspěch a neúspěch obou účastníků (stran) stejný. Za této situace soud rozhodne, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 2, část druhá).

S odvolacím soudem lze souhlasit potud, že pokud jde o náklady řízení, byť iniciovaného v rámci exekučního řízení, které disponuje vlastní právní úpravou nákladů exekuce, není aplikace ustanovení § 142 o. s. ř. v zásadě vyloučena, neboť na rozhodování o nákladech takového řízení se již tato zvláštní vlastní úprava (§ 270, § 271 o. s. ř. a § 89 ex. řádu) nevztahuje. V této fázi řízení tak soud zásadně může uložit povinnost nahradit náklady řízení i soudnímu exekutorovi, který má v průběhu exekuce dvojí postavení a jeho charakter se mění. Při vlastní exekuční činnosti, tj. při vymáhání pravomocného rozhodnutí, vystupuje jako veřejný činitel, při rozhodování soudu o nákladech řízení však již je v postavení účastníka řízení (stanovisko Pléna Ústavního soudu ze dne 12. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS st. 23/06, a usnesení Ústavního soudu ze dne 13. září 2016 sp. zn. III. ÚS 3777/15). V posuzované věci by tak prostým matematickým výpočtem bylo možné dospět k závěru, že „větší“ částečný neúspěch tkví na straně soudní exekutorky, neboť k odvolání oprávněné soud změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že náklady exekuce, které je oprávněná povinna nahradit soudní exekutorce, se podstatně snižují. Tato zjednodušená úvaha však nereflektuje povahu rozhodnutí o nákladech exekuce, které se svou povahou spíše blíží rozhodnutí v nesporném řízení, respektive následného odvolacího řízení. Předmětem odvolacího řízení nebyl spor o právo/povinnost soudní exekutorky na náhradu nákladů exekuce vůči oprávněné, nýbrž toliko určení výše nákladů exekuce (odvolacím soudem odmítnuté odvolání insolvenčního správce není pro posuzovanou věc irelevantní), o níž soud rozhodl v samostatném usnesení na základě svého vlastního uvážení (byť podkladem pro toto uvážení bylo vyčíslení mu poskytnuté soudní exekutorkou), a s níž oprávněná nesouhlasila. Přiznat náhradu nákladů řízení podle ustanovení § 142 o. s. ř. přitom lze pouze tam, kde úspěch jednoho účastníka lze zároveň považovat za neúspěch účastníka jiného. Pokud úprava účastenství takový závěr neumožňuje, je aplikace ustanovení § 142 o. s. ř. z povahy věci vyloučena. Pak nezbyvá nic jiného, než tuto mezeru v právní úpravě překlenout analogickou aplikací § 23 z. ř. s. (srovnej komentář k ustanovení § 1 z. ř. s. in Lavický, Petr et al. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015) a žádnému z účastníků nepřiznat právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ze skutečnosti, že oprávněná uspěla se svým odvoláním do rozhodnutí o nákladech exekuce a odvolací soud výši nákladů exekuce, které je povinna soudní exekutorce nahradit, nelze vyvozovat úspěch oprávněné ve věci. Povinnost oprávněné nahradit soudní exekutorce náklady exekuce v závislosti na tom, že to byla ona, kdo zastavení exekuce zavinila (což oprávněná nespochybňuje), vyplývá z exekučního řádu (§ 89 ex. řádu). Samotná soudem určená výše nákladů exekuce nepředstavuje hodnotu sporu relevantní pro postup podle ustanovení § 142 o. s. ř. Opačný závěr by a contrario vedl k absurdním situacím, kdy by oprávněná, event. povinná, byla povinna nahradit soudní exekutorce náhradu nákladů řízení jen proto, že soudní exekutorka uspěla se svým odvoláním proti rozhodnutí, jímž byla nesprávně určena výše nákladů exekuce.

Ze shora uvedeného proto vyplývá, že v řízení o určení výše nákladů soudního exekutora po pravomocném zastavení exekuce (při nemožnosti aplikace ustanovení § 142 o. s. ř.) nemá žádný z

účastníků právo na náhradu nákladů řízení. I přesto, že odvolací soud své dovoláním napadené rozhodnutí o nákladech odvolacího řízení založil na jiných právních názorech, závěr obsažený ve výroku tohoto rozhodnutí je v konečném důsledku správný, Nejvyšší soud České republiky proto dovolání oprávněné podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)